

EKO MADANIYAT BUGUN KERAKMI

Xalilova Shaxnoza Ikrom qizi

*Alfraganus Universiteti oliy ta'lim tashkiloti Pedagogika va Psixologiya fakulteti,
Defektologiya yo'nalishi talabasi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada atrof-muxitni asrab-avaylash va yashil tabiatimizga zarar yetkazmaslik, tabiiy rasurslarni tejab, ulardan oqilona foydalanish to'g'risida ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: Muhit, asrab-avaylash, tabiiy, energiya, atrof-muhit, resurs, texnologiya, ekologiya, toza.

Аннотация: В данной статье представлена информация о сохранении окружающей среды и защите природы, а также об рациональном использовании природных ресурсов и их экономии.

Ключевые слова: окружающая среда, сохранение, природа, энергия, ресурсы, технология, экология, чистота.

Annotation: This article provides information on environmental conservation, protecting our natural surroundings, and the rational use of natural resources and their conservation.

Keywords: environment, conservation, nature, energy, resources, technology, ecology, cleanliness.

Atrof-muxitni asrab-avaylash bu insonning tabiiy muhitni himoya qilish va unga zarar yetkazmaslik maqsadida amalga oshiriladigan faoliyatlar to'plamidir. Bu ekologik muvozanatni saqlash va kelajak avlodlarga toza va sog'lom muhitni qoldirish uchun juda muhimdir. Quyidagi usullar orqali atrof-muxitni asrab-avaylash mumkin: Tabiatni ifloslantirmaslik: Chiqindilarni kamaytirish va ularni to'g'ri utilizatsiya qilish, qayta tiklanadigan energiya manbalariga o'tish: Quyosh, shamol yoki boshqa tabiiy energiya manbalaridan foydalanish, fosil yoqilg'ilardan foydalanishni kamaytirish zarur. O'simlik va hayvonot dunyosini asrab-avaylash: Tabiiy resurslarni tejash, o'simliklar dunyosiga salbiy tasir ko'rsatmaslik, hayvonlarni ovlamaslik va ularning yashash joylarini buzmaslik lozim. Resurslardan tejab foydalanish: Suv, elektr energiya va boshqa tabiiy resurslardan oqilona foydalanish muxim. Ekologik ta'lim va targ'ibot ishlarini omma orasida keng yo'lga qo'yish. Odamlarni eko madaniyatini yuksaltirish va ongli bo'lishga undash, ekologik muammolarni tushuntirish va atrof-muxitni himoya qilishda ishtirok etishda rag'batlantirish. Ommaviy tarzda ekologik muhitni yaxshilash, jamiyatning barcha qatlamlarini jalb qilib, keng ko'lamdagi harakatlarni amalga oshirish kerakligini anglatadi. Bu jarayon ko'plab sektorlar va jamoatni o'z ichiga oladi, chunki ekologik muammolar global miqyosda va turli sohalarda namoyon bo'ladi. Quyidagi usullar orqali ommaviy ravishda ekologik muhitni yaxshilash mumkin: Ta'lim va xabardorlikni oshirish: Ekologik ta'limni maktablar, universitetlar va jamoat joylarida targ'ib qilish. Media va ijtimoiy tarmoqlar orqali ekologik

muammolarni yoritish va ularni hal qilish yo'llarini ko'rsatish. Jamoat ishtirokini kuchaytirishga qaratish. O'z navbatida mahalliy jamoalarda ko'ngilli ekologik ishlar (masalan, daraxt ekish, chiqindilarni to'plashni) tashkil etish. Ommaviy harakatlar va aksiyalarni uyushtirish (masalan, "Daraxt ekish kuni" yoki "Chiqindilarni ajratib to'plash"). Yashil energiya va texnologiyalarni qo'llab-quvvatlash. Quyosh panellari, shamol energiyasi, biogaz kabi qayta tiklanadigan energiya manbalarini keng joriy etish. Bunga ko'maklashish uchun davlat siyosati va subsidiya tizimlarini rivojlantirish. Barqaror qishloq xo'jaligi va sanoatni qo'llab-quvvatlash. Barqaror qishloq xo'jaligi usullarini (ekologik toza mahsulotlar, pestitsidlarni kamaytirish) targ'ib qilish. Ishlab chiqarishda atrof-muhitga zarar yetkazmaydigan texnologiyalarni qo'llash. Tartibga solish va qonunlarni kuchaytirish: Atrof-muhitni ifloslantirganlik uchun jazo choralari kuchaytirish va ekologik qonunlarni amalga oshirish juda muxim ro'l o'ynaydi. Chiqindilarni to'g'ri boshqarish va qayta ishlash tizimlarini rivojlantirish. Chiqindilarni kamaytirish va qayta ishlash. Mahalliy darajada chiqindilarni ajratish, qayta ishlash va kompost qilish. Xalqni plastik va yagona foydalanish materiallaridan foydalanmaslikka chaqirish. Tabiiy hududlarda ekologik turizmni targ'ib qilish va bu orqali mahalliy iqtisodiyotni rivojlantirish. Tabiiy resurslardan oqilona foydalanish va ularni himoya qilish. Ommaviy tarzda ekologik muhitni yaxshilash jarayoni faqat hukumat va tashkilotlarning emas, balki har bir insonning mas'uliyatini talab qiladi. Jamiyatning barcha qatlamlarining birgalikda harakat qilishi orqali katta o'zgarishlarga erishish mumkin. Jamoat joylarida yangi texnologiyalarni joriy qilish — bu atrof-muhitni yaxshilash, ijtimoiy hayotni qulaylashtirish va iqtisodiy samaradorlikni oshirish uchun muhim qadamdir. Yangi texnologiyalarni joriy qilish jamiyatda ekologik va ijtimoiy o'zgarishlarni keltirib chiqarishi mumkin. Quyidagi yo'nalishlarda yangi texnologiyalarni amaliyotga tatbiq etish mumkin: Yashil energiya texnologiyalarini joriy etish: Quyosh energiyasi: Jamoat joylarida, ayniqsa, hiyobonlar, maydonlar, ko'chalar va binolar tomida quyosh panellarini o'rnatish. Bu, energiya manbalarini qayta tiklanadigan manbalarga o'zgartirish va elektr energiyasini tejashga yordam beradi. Shamol turbinasi: Ommaviy joylarda, masalan, katta hiyobonlar va ochiq hududlarda shamol turbinlarini o'rnatish. Bu ham qayta tiklanadigan energiya ishlab chiqarishga hissa qo'shadi. Avtomobil parklarida zaryadlash stantsiyalari: Avtomobil sohiblariga o'z transportlarini elektrga o'tkazishga yordam beradi va jamoat joylarida elektr transportining kengayishiga imkon yaratadi. Raqamli infratuzilmani rivojlantirish: Smart shahar texnologiyalari: Shaharni yanada qulay va samarali qilish uchun aqlli texnologiyalarni, masalan, avtomatik yoritish tizimlari, trafikni boshqarish va aqlli to'lov tizimlarini joriy etish. Wi-Fi zonaviy tarmoqlar: Jamoat joylarida bepul internet ta'minoti bilan Wi-Fi zonalarini yaratish. Bu odamlarni internetga ulanishda imkoniyat yaratadi va shaharlarning raqamli infratuzilmasini kuchaytiradi. Barqaror qishloq xo'jaligi texnologiyalarini joriy etish: Vertikal bog'dorchilik va aqlli issiqlik tizimlari: Shahar hududlarida vertikal bog'lar qurish, suvni tejash texnologiyalari va aqlli sug'orish tizimlarini joriy qilish orqali yashil hududlarning sifatini yaxshilash. Shahar bog'lari: Jamoat joylarida organik qishloq xo'jaligi texnologiyalarini joriy etish va aholiga ekinlarni o'sdirish imkoniyatlarini yaratish. Chiqindilarni ajratish va

qayta ishlash: Jamoat joylarida chiqindilarni ajratish uchun aqlli konteynerlar o'rnatish. Ular to'ldirilganida avtomatik ravishda bildirishnoma yuboradi va chiqindilarni samarali qayta ishlashga yordam beradi. Kompostlash va qayta ishlash: Jamoat joylarida organik chiqindilarni kompostlash tizimlarini joriy etish. Aqlli suv boshqaruvi texnologiyalari: Suvni tejash tizimlari: Hiyobonlar, bog'lar va boshqa jamoat joylarida aqlli suv sug'orish tizimlarini o'rnatish. Bu tizimlar faqat zarurat tug'ilganda ishlaydi va suvni tejashga yordam beradi. Suvni qayta ishlash: Jamoat joylarida toza ichimlik suvi tizimlarini yaxshilash va uni qayta ishlash texnologiyalarini joriy etish. Aqlli yoritish tizimlari: LED yoritish va aqlli tizimlar: Jamoat joylarida energiya tejaydigan LED chiroqlarni o'rnatish va ular uchun aqlli yoritish tizimlarini tashkil etish. Bu, chiroqlar faqat kerak bo'lganda ishlashini ta'minlaydi va energiya sarfini kamaytiradi. Ekologik turizm va qishloqlarni rivojlantirish: Aqlli turizm infratuzilmasi: Shahar yoki jamoat joylarida aqlli turizm texnologiyalarini joriy etish, masalan, mobil ilovalar orqali turistik yo'riqnomalar va aqlli transport tizimlarini tashkil qilish. Tabiatni asrash uchun innovatsion texnologiyalar: Ekologik toza turizmni rivojlantirish va tashrif buyuruvchilarni atrof-muhitni himoya qilishda rag'batlantirish. Jamoat joylarida yangi texnologiyalarni joriy qilish jamiyatning rivojlanishiga yordam beradi va atrof-muhitni himoya qilishda muhim rol o'ynaydi. Bunday texnologiyalarni hayotga tatbiq etish orqali energiya tejash, chiqindilarni kamaytirish, va yashil hududlarni ko'paytirish mumkin. Bu kabi harakatlar nafaqat atrof-muxitni asrab-avaylashga yordam beradi, balki insonlarning o'z hayotini va kelajak avlodlar hayotini yaxshilashga ham xizmat qiladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda atrof-muxitni asrab-avaylash bu insonlarning burchi. Shahar hududlarida vertikal bog'lar qurish, suvni tejash texnologiyalari va aqlli sug'orish tizimlarini joriy qilish orqali yashil hududlarning sifatini yaxshilash. Ekologik toza turizmni rivojlantirish va tashrif buyuruvchilarni atrof-muhitni himoya qilishda rag'batlantirish. Jamoat joylarida yangi texnologiyalarni joriy qilish jamiyatning rivojlanishiga yordam beradi va atrof-muhitni himoya qilishda muhim rol o'ynaydi. Ekologik muhitni yaxshilash jarayoni faqat hukumat va tashkilotlarning emas, balki har bir insonning mas'uliyatini talab qiladi. Jamiyatning barcha qatlamlarining birgalikda harakat qilishi orqali katta o'zgarishlarga yutuqlarga erishish mumkin. Kelinglar atrof-muxitni asrab-avaylaylik!

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. www.uzbektourism.uz
2. M. Aliyeva. Turizm asoslari darslik- T: Fan va texnologiya, 2022 y.
3. <https://gov.uz>
4. Akhatov A.G. Ecology. Encyclopaedic.